

**Kontrola problemowa gospodarki finansowej
przeprowadzona w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Białostockiej
przez inspektora Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku
Zespół w Suwałkach**

Ustalenia kontroli zostały zawarte w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 22 września 2025 roku (znak: RIO.V.6002-3/25), o treści jak niżej:

**Pan
Artur Gajlewicz
Burmistrz
Dąbrowy Białostockiej**

W wyniku problemowej kontroli gospodarki finansowej gminy Dąbrowa Białostocka za 2024 r. i inne wybrane okresy, przeprowadzonej w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Białostockiej na podstawie art. 1 ust. 1 oraz art. 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) przez inspektora Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku Zespół w Suwałkach, stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia opisane w protokole kontroli, którego egzemplarz pozostawiono w kontrolowanej jednostce.

Kontroli poddano dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych, dla których organem podatkowym pierwszej instancji, w myśl art. 13 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r. poz. 111 ze zm., dalej jako Op.), jest Pan Burmistrz. Kontrola prowadzona była w szczególności pod kątem prawidłowości i powszechności poboru dochodów, windykacji zaległości podatkowych oraz rachunkowości podatkowej, w tym rzetelności sporządzania sprawozdań budżetowych, co doprowadziło do następujących ustaleń.

Analiza przedłożonych akt osobowych pozwoliła stwierdzić, że Pan Burmistrz i pięcioro pracowników urzędu nie złożyło przyrzeczeń o zachowaniu tajemnicy skarbowej, co jest naruszeniem przepisu art. 294 § 1 pkt 2 i § 2 Ordynacji podatkowej. W trakcie kontroli powyższe braki zostały uzupełnione. Ponadto

stwierdzono, że dokumenty w aktach osobowych Burmistrza nie były numerowane, a poszczególne części akt nie zawierały wykazów znajdujących się w nich dokumentów. Taki sposób prowadzenia akt osobowych narusza § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie dokumentacji pracowniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 535 ze zm.), zgodnie z którym oświadczenia lub dokumenty znajdujące się w poszczególnych częściach akt osobowych pracownika przechowuje się w porządku chronologicznym oraz numeruje; każda z części akt osobowych zawiera wykaz znajdujących się w niej oświadczeń lub dokumentów – str. 4 protokołu kontroli.

Prawidłowość realizacji dochodów z tytułu podatku rolnego i od nieruchomości opłacanego przez osoby fizyczne sprawdzono poprzez weryfikację dokumentacji podatkowej podatników wymienionych w załączniku nr 8 do protokołu kontroli. Weryfikacji dokonano na podstawie danych wynikających z przedstawionych informacji podatkowych, ewidencji gruntów i budynków oraz portali internetowych. Dokonane w wyniku tych działań ustalenia wskazują na:

- a) zawyżenie powierzchni gruntów rolnych sklasyfikowanych jako PsIV, w przypadku podatnika o nr konta 0410006 o 0,7458 ha fizycznego (0,4102 ha przeliczeniowego), co skutkuje zawyżeniem podatku rolnego w latach 2022-2024 o kwotę 215 zł – str. 6 protokołu kontroli;
- b) niedostateczne przeprowadzanie czynności sprawdzających, mających na celu zweryfikowanie formalnej poprawności dokumentów, nakazanych treścią art. 272 pkt 2 Ordynacji podatkowej, w stosunku do podatników o nr kont 0440009, 0400005, 0410006 i 0510008, którzy w złożonych informacjach o gruntach nie wypełnili części E „Dane o użytkach rolnych stanowiących gospodarstwo rolne – podlegających opodatkowaniu” – str. 6 protokołu kontroli;
- c) brak reakcji organu podatkowego na naruszenie przez 2 podatników o nr kont 0390006 i 0360005 art. 6a ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1176 ze zm.), który stanowi, że osoby fizyczne, są obowiązane złożyć właściwemu organowi podatkowemu informacje o gruntach, sporządzone na formularzach według ustalonego wzoru, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego w zakresie podatku rolnego, lub o zaistnieniu zmian. Informacje stanowią podstawowy materiał dowodowy służący ustaleniu podstawy opodatkowania, a w razie ich braku organ

podatkowy powinien podjąć działania m.in. w celu ustalenia stanu faktycznego i ewentualnego wyegzekwowania prawidłowo wypełnionych informacji – str. 6-7 protokołu kontroli;

- d) naruszenie art. 4 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 707) w przypadku podatników o nr kont: 0510008, 0420005, 040000, 0390006, 0360005, 0470008, 0490017 oraz 0340010 polegające na prawdopodobnym zaniżeniu powierzchni użytkowej budynków (podstawy opodatkowania podatkiem od nieruchomości); na przykładzie pierwszego z podatników – w informacji wykazał do opodatkowania budynek mieszkalny o pow. użytkowej 113 m². Z ewidencji budynków wynika, że pow. zabudowy budynku mieszkalnego wynosi 119 m² i ma on 2 kondygnacje, zaś na podstawie portalu ustalono, że budynek na drugiej kondygnacji posiada skosy. Ustalając więc sumę rzutów kondygnacji w jej przypadku przyjęto 50 % powierzchni zabudowy. Przy takim założeniu suma rzutów poszczególnych kondygnacji budynku może oscylować w granicach 180 m², a więc wykazana przez podatnika pow. stanowi ok. 63 % tej wartości. Należy więc wyjaśnić, czy klatki schodowe i mury budynku mogą zajmować ok. 37 % jego pow. – str. 16-18 protokołu kontroli;
- e) naruszenie art. 4 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych przez podatników o nr kont: 0490017 i 0330005 polegające na prawdopodobnym zawyżeniu powierzchni użytkowej; na przykładzie pierwszego z podatników – w informacji podatek wykazał do opodatkowania budynek mieszkalny o pow. użytkowej 60 m². Z ewidencji budynków wynika, że pow. zabudowy tego jednokondygnacyjnego budynku wynosi 60 m². W takim wypadku opodatkowana pow. jest równa pow. zabudowy, co nie jest możliwe, bowiem pow. zabudowy jest mierzona po obrysie budynku, a pow. użytkowa mierzona jest po wewnętrznej długości ścian pomieszczeń. Należy więc wyjaśnić czy podatek wykazał prawidłową pow. użytkową budynku mieszkalnego – str. 18-19 protokołu kontroli;
- f) brak opodatkowania w przypadku podatnika o nr konta 0440009 budynku, który zgodnie z ewidencją budynków sklasyfikowany jest jako budynek mieszkalny i ma pow. zabudowy równą 99 m². Brak opodatkowania budynku sklasyfikowanego w ewidencji budynków jako budynek niemieszkalny o pow. zabudowy równej 20 m² stwierdzono również w przypadku podatnika o nr konta

0420005. Należy więc wyjaśnić przyczyny nieopodatkowania budynków – str. 17 protokołu kontroli;

- g) braku reakcji organu podatkowego na niedołączenie do informacji przez podatnika o nr konta 0340010 załącznika ZIN-1, który stanowi jej integralną część – str. 18 protokołu kontroli.

W wyniku kontroli prawidłowości i powszechności opodatkowania podatkiem rolnym i leśnym od osób prawnych istotnych nieprawidłowości nie stwierdzono. Jedynie należy zwrócić uwagę, by podatnicy w składanych deklaracjach wskazywali prawidłową podstawę prawną zwolnienia z opodatkowania – str. 13 i 15 protokołu kontroli.

Kontrolą objęto również realizację dochodów z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych i w jej wyniku ustalono nieprawidłowości opisane na str. 19-21 protokołu kontroli wskazujące na:

- a) naruszenie art. 7 ust. 1 pkt 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w przypadku podatnika o nr konta 1550061, polegające na opodatkowaniu gruntów o pow. 76 m², sklasyfikowanych jako nieużytki, stawką jak za grunty pozostałe, co skutkowało zawyżeniem podatku w 2024 r. o kwotę 48 zł. Przywołany przepis wskazuje, że zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty stanowiące nieużytki, użytki ekologiczne, grunty zadrzewione i zakrzewione, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej;
- b) brak reakcji organu podatkowego na nieprzedłożenie dokumentów źródłowych potwierdzających wartość wykazanych budowli przez podatników o nr kont 11550006, 550022, 1550030, 1550057, 1550076 oraz 1550105. Zweryfikowanie parametrów takich jak wartość budowli nie jest możliwa w oparciu o zapisy z ewidencji gruntów i budynków. Dokonać tego można jedynie poprzez pozyskanie dokumentacji technicznej lub księgowej posiadanej przez podatnika;
- c) wątpliwości co do zasadności zastosowania zwolnienia z opodatkowania budynku sklasyfikowanego jako mieszkalny w przypadku podatnika o nr konta 1550004. Podatnik wskazuje art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, który stanowi, że zwalnia się od podatku od nieruchomości znajdujące się w parkach narodowych lub rezerwatach przyrody i służące bezpośrednio i wyłącznie osiągnięciu celów z zakresu ochrony przyrody grunty

położone na obszarach objętych ochroną ścisłą, czynną lub krajobrazową oraz budynki i budowle trwale związane z gruntem. Wykazany przez podatnika budynek mieszkalny, który jak sama funkcja wskazuje, służy celom mieszkalnym, a zwolnienie obejmuje budynki służące bezpośrednio i wyłącznie osiągnięciu celów z zakresu ochrony przyrody. W takim wypadku organ podatkowy powinien przeprowadzić stosowne postępowanie wyjaśniające czy w danym budynku mieszkalnym prowadzona jest działalność związana z ochroną przyrody, tj. czy np. prowadzone są badania naukowe bądź działalność edukacyjna. Ponadto w przypadku tego podatnika ustalono, że grunty sklasyfikowane jako nieużytki, które powinien wykazać w załączniku ZDN-2 dołączonym do deklaracji na podatek od nieruchomości, wykazał w załączniku ZDR-2 dołączonym do deklaracji na podatek rolny.

Kontrola prawidłowości sporządzenia gminnej deklaracji na podatek od nieruchomości wzbudziła uzasadnione wątpliwości co do rzetelności wykazanych wartości budowli służących do prowadzenia działalności gospodarczej, gdyż z ewidencji środków trwałych gminy wynika, że wartość sieci wodociągowych i wodociągów wynosi 9.537.015,02 zł, czyli o 5.033.060,43 zł więcej niż zadeklarowano, co generuje wartość zaniżonego podatku o kwotę 100.661,21 zł. Wątpliwości budzi też brak opodatkowania gruntów związanych z prowadzeniem przedmiotowej działalności, na których znajdują się budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Z mniej istotnych nieprawidłowości ustalono, że gmina nie ma obowiązku wykazywać gruntów pod pasy drogowe dróg publicznych (a drogami publicznymi w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o drogach publicznych są m. in drogi gminne), których jest właścicielem. Zgodnie z art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości nie podlegają grunty zajęte pod pasy drogowe dróg publicznych w rozumieniu przepisów o drogach publicznych oraz zlokalizowane w nich budowle – z wyjątkiem związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej innej niż utrzymanie dróg publicznych lub eksploatacja autostrad płatnych – str. 23-24 protokołu kontroli

Kontrola prawidłowości stosowania ulg w podatku rolnym wynikających z treści art. 12 i 13 ustawy o podatku rolnym wykazała, że:

- a) błędnie przeliczono hektary fizyczne na hektary przeliczeniowe, w związku z tym zawyżenie wynosiło 0,0040 hektara przeliczeniowego, co w rezultacie nie

miało wpływu na wysokość ulgi przyznanej w 2024 r. – str. 8-9 protokołu kontroli;

- b) niesłusznie zaokrąglano kwoty przyznanych ulg inwestycyjnych. Zgodnie z art. 63 § 1 Ordynacji podatkowej zaokrągleniu podlegają: podstawa opodatkowania, kwoty podatków, odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, oprocentowanie nadpłat i wynagrodzenia przysługujące płatnikom i inkasentom. Również w przepisach ustawy o podatku rolnym nie przewidziano zaokrąglania kwoty ulgi inwestycyjnej. W decyzji należy zatem uwzględnić dokładną wartość przysługującej podatnikowi ulgi – str. 9-11 protokołu kontroli;
- c) wydane decyzje w sprawie przyznania ulgi inwestycyjnej nie zawierały uzasadnienia prawnego, co jest warunkiem wskazanym w art. 210 § 1 pkt 6 Ordynacji podatkowej. Ponadto zgodnie z art. 210 § 4 Ordynacji podatkowej uzasadnienie prawne powinno zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa.

Sprawdzeniu poddano również realizację dochodów z tytułu podatku od środków transportowych, w rezultacie czego ustalono nieprawidłowości opisane na str. 26-28 protokołu kontroli, polegające na niedostatecznym przeprowadzaniu czynności sprawdzających wobec podatników o nr kont:

- a) 5010011 i 5010003; na przykładzie pierwszego z podatników – w deklaracji podatnik wykazał przyczepę o nr rej. BSK09809, 2 osiach, pneumatycznym zawieszeniu i dmc zespołu pojazdów wynoszącą 27 ton (stawka 331 zł). W aktach podatkowych znajdowała się kopia dowodu rejestracyjnego, w którym nie określono dmc zespołu pojazdów, natomiast wskazano, że dmc przyczepy wynosi 18 ton. W sytuacji gdy brak jest danych o dmc zespołu pojazdów jednym ze sposobów na ustalenie potencjalnej dmc zespołu pojazdów jest odniesienie się do zapisu art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1251 ze zm.), zgodnie z którym rzeczywista masa całkowita przyczepy ciągniętej przez samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t - nie może przekraczać rzeczywistej masy całkowitej tego samochodu powiększonej o 40 %. Przepis art. 8 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, posługując się pojęciem dmc zespołu pojazdów wskazuje, że przy ustalaniu tej wartości należy przyjąć maksymalne dmc pojazdu silnikowego i przyczepy. Wartości te należy

przenieść na grunt przepisów ustawy o ruchu drogowym. W trakcie kontroli w wyniku działań służb organu podatkowego podatnik wskazał, że przedmiotowa przyczepa tworzy zespół wraz z ciągnikiem rolniczym o dmc wynoszącej 9 ton. Zatem powyższy przepis, na obliczenie dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów nie ma tu zastosowania. Ponieważ tak stworzony zespół pojazdów mieści się w przedziale 12-28 ton, a zastosowana w deklaracji stawka dotyczy tego przedziału wartość należnego podatku po uzupełnieniu deklaracji nie uległa zmianie. Należy zwrócić uwagę, że organ podatkowy powinien dopełnić tych czynności sprawdzających w celu określenia dmc zespołu pojazdów w momencie składania deklaracji;

- b) 501003, 5010006, 5010011, 5010014, 5010018, których deklaracje nie zawierały kompletnych danych takich jak dopuszczalna masa całkowita pojazdu, data nabycia, data zbycia, rodzaj zawieszenia, a więc parametrów istotnych z punktu widzenia możliwości ustalenia stawki podatku.

Badanie w zakresie prawidłowości prowadzenia ewidencji księgowej przeprowadzone na kontach podatkowych wytypowanych do kontroli wykazało:

- a) wadliwie przeprowadzoną procedurę wyksięgowania nadpłaty w przypadku podatnika o nr konta 1560030 – str. 13 protokołu kontroli;
- b) niestosowanie procedury zawartej w art. 76 § 1 Ordynacji podatkowej poprzez zarachowanie powstałych nadpłat na poczet przyszłych zobowiązań podatkowych, bez wniosków podatników. Nieprawidłowość stwierdzono w obrębie podatku od nieruchomości od osób prawnych oraz w obrębie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – str. 25 i 45-46 protokołu kontroli;
- c) naruszenie art. 62 § 1 Ordynacji podatkowej poprzez niestosowanie zasad dotyczących kolejności zarachowywania wpłaty – str. 30-31, 42 i 43 protokołu kontroli;
- d) naruszenie art. 53 § 1 w związku z art. 55 § 2 Ordynacji podatkowej poprzez nierealizowanie obowiązku w zakresie proporcjonalnego zaliczenia wpłaty na zaległość i odsetki za zwłokę – str. 43 protokołu kontroli.

W wyniku kontroli prawidłowości poboru opłaty skarbowej od wydanych zaświadczeń stwierdzono, że:

- a) wydane zaświadczenia o powierzchni gruntów rolnych w hektarach fizycznych i przeliczeniowych nie zostały wpisane do rejestru zaświadczeń, co stanowi

naruszenie § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie zaświadczeń wydawanych przez organy podatkowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 5);

- b) w 17 zaświadczeniach o powierzchni gruntów rolnych w hektarach fizycznych i przeliczeniowych mylnie zastosowano art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2111 ze zm.), gdyż 3 z nich nie podlegały opłacie skarbowej na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. f (celem przedłożenia w Urzędzie Pracy), 7 na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b (celem przedłożenia w KRUS/ZUS) oraz 7 na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. c (celem przedłożenia w MOPS);
- c) na wnioski podatników o udzielenie informacji czy figurują w ewidencji podatkowej organ podatkowy odpowiadał w formie informacji, co jest nieprawidłowe, gdyż jeżeli przedmiotem zainteresowania podatnika są dane wynikające z prowadzonej przez organ podatkowy ewidencji, rejestrów lub innych danych znajdujących się w posiadaniu organu podatkowego, formą wskazaną w art. 306b § 1 Ordynacji podatkowej jest zaświadczenie. Oznacza to zatem, że dane o figurowaniu/nie figurowaniu w ewidencji podatkowej (jako informacja wynikająca z ewidencji) mogą być udzielane wyłącznie w formie zaświadczenia.

Kontrola zagadnienia dochodów z tytułu opłaty eksploatacyjnej przeprowadzona na podstawie rejestru obszarów górniczych, znajdującego się na stronie internetowej <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/rog-wyszukiwanie?clear=200,201> wykazała, że koncesję na wydobywanie kopalin ze złoża w kontrolowanym okresie posiadał jeden przedsiębiorca, któremu wydano koncesję na wydobywanie piasku i żwiru w dniu 22 grudnia 2010 r., ważną do dnia 31 grudnia 2030 r., a która wygasła w dniu 31 marca 2025 r. Z ustaleń kontroli wynika, że przedsiębiorca nie składał informacji dot. opłaty za wydobytą kopalinę. Zgodnie z art. 137 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1290 ze zm.), przedsiębiorca zobowiązany jest do wniesienia opłaty, przedstawienia kopii dowodów dokonanych wpłat, a także przedłożenia informacji zawierającej dane dotyczące nazwy przedsiębiorcy, złoża, rodzaju, ilości wydobytej kopaliny, przyjętej stawki oraz wysokości ustalonej opłaty, w tym przypadającej gminie, w terminie jednego miesiąca po upływie każdego okresu rozliczeniowego, którym zgodnie z ust. 1 jest każde półrocze.

Naliczanie opłat, o których mowa w art. 138 Prawa geologicznego i górniczego stanowi kompetencję organu koncesyjnego, w tym przypadku Starosty Powiatu Sokólskiego, który także, prócz wierzyciela powinien otrzymać informację o wysokości opłat jakie wyliczył i wniósł przedsiębiorca. W razie błędów w wyliczeniu lub braków opłat, organ koncesyjny decyzją określa wysokość należnej opłaty. Z wyjaśnień uzyskanych w trakcie kontroli takiej decyzji gmina nie otrzymała, więc nie miała wiedzy, że na jej terenie wydobywane są kopaliny. Zadaniem gminy, jako wierzyciela jest jedynie monitorowanie (w razie konieczności po konsultacji z organem koncesyjnym) prawidłowości i terminowości wnoszonych opłat. W razie zaległości w opłatach zaś gmina winna naliczać odsetki i prowadzić działania windykacyjne zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Należy mieć na uwadze, że prowadzenie działalności w zakresie wydobywania kopaliny, powoduje, że grunty wykorzystywane do tej działalności podlegają opodatkowaniu jako związane z działalnością gospodarczą bez względu na sposób ich sklasyfikowania, do momentu gdy podmiot otrzyma decyzję potwierdzającą zakończenie prac rekultywacyjnych. Z ustaleń kontroli wynika, że przedsiębiorca nie wykazywał gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, zaś z ustaleń dokonanych na podstawie geoportalu można przypuszczać, że na działce wskazanej w protokole kontroli, na którą podatnik uzyskał koncesję na wydobywanie piasku i żwiru były prowadzone działania wydobywcze. W tej sytuacji należy ustalić czy przedsiębiorca faktycznie nie wydobywał kopaliny, a jeśli wydobywał, to dlaczego nie złożył informacji i dlaczego nie zgłosił gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej do opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Należy również nadmienić, że zgodnie z art. 39 ust. 1 p.g.g. cofnięcie koncesji, jej wygaśnięcie lub utrata jej mocy, bez względu na przyczynę, nie zwalnia dotychczasowego przedsiębiorcy z wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska i likwidacji zakładu górniczego, z zastrzeżeniem art. 39a ust. 1. Natomiast zgodnie z art. 129 ust. 1 pkt 5 p.g.g. w przypadku likwidacji zakładu górniczego, w całości lub w części, przedsiębiorca jest obowiązany przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej. A zatem elementem działalności przedsiębiorcy wydobywającego kopaliny jest również przeprowadzenie rekultywacji wyrobiska. Dopiero uzyskanie decyzji o zakończeniu tych prac powoduje, że można uznać, iż na gruntach tych nie jest prowadzona działalność gospodarcza. Stanowisko takie

zawarte jest również w orzecznictwie (NSA: z dnia 19 stycznia 2007 r., II FSK 75/06; uchwała SN z dnia 27 października 1994 r., III AZP 5/94) – str. 35-36 protokołu kontroli.

Podczas kontroli zagadnień związanych z poborem opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi stwierdzono, że właściciel nieruchomości o nr konta 9240072 w złożonej deklaracji nie zaznaczył, że na terenie jego nieruchomości zagospodarowuje bioodpady poprzez kompostowanie w kompostowniku przydomowym, a pomimo tego zastosowano ulgę. W związku z tym zaniżenie opłaty w 2024 r. wynosiło 48 zł. Analogiczną nieprawidłowość stwierdzono u właściciela nieruchomości o nr konta 9240078. W tym przypadku zaniżenie opłaty w 2024 r. wynosiło 14 zł – str. 41 protokołu kontroli.

W toku kontroli ustalono, że kontrolowana jednostka nie opracowała własnych uregulowań wewnętrznych w zakresie ewidencji i poboru podatków i opłat lokalnych. Dla funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, której zapewnienie należy do obowiązków Burmistrza, konieczne jest stworzenie szczegółowej instrukcji ewidencji podatków i opłat, uwzględniającej specyfikę jednostki. Pracownicy powinni zapoznać się z tą instrukcją, aby zrozumieć jej zasady i procedury, a ponadto instrukcja powinna być aktualizowana w miarę zachodzących zmian w przepisach podatkowych. W trakcie kontroli sporządzono instrukcję zasad ewidencji i poboru podatków i opłat lokalnych, którą wprowadzono załącznikiem Nr 1 do zarządzenia Nr 61/25 Burmistrza Dąbrowy Białostockiej z dnia 14 lipca 2025 r. w sprawie zmiany zarządzenia w sprawie wprowadzenia zasad rachunkowości – str. 46-47 protokołu kontroli.

Przeprowadzona kontrola w zakresie poboru łącznego zobowiązania pieniężnego, podatku rolnego, podatku leśnego i podatku od nieruchomości od osób fizycznych w drodze inkasa wykazała nieprawidłowości opisane na str. 47-48 protokołu kontroli, polegające na niesłusznie naliczonej prowizji inkasentowi sołectwa wskazanego w protokole kontroli, gdyż pobrał on od podatników zaległość podatkową w łącznej kwocie 1.189 zł. Zgodnie z art. 9 Ordynacji podatkowej inkasent jest uprawniony wyłącznie do poboru podatku, a więc należności, która powinna być uiszczona przez podatnika do upływu terminu płatności. Po upływie terminu płatności podatku powstaje zaległość podatkowa, której nie można

utożsamiać z podatkiem. Oznacza to, że dopuszczalność pobrania przez inkasenta od podatnika należności podatkowej wygasa z upływem ostatniego dnia, w którym zobowiązany powinien tę należność uregulować. Powyższa nieprawidłowość skutkowałą niesłusznym naliczeniem inkasentowi prowizji w łącznej wysokości 112 zł.

Sprawdzeniu poddano ewidencję podatkową nieruchomości, przewidzianą treścią art. 7a ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Zasady prowadzenia tej ewidencji reguluje rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie ewidencji podatkowej nieruchomości (Dz. U. Nr 107 poz. 1138). W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż prowadzona w systemie informatycznym ewidencja podatkowa (system „FISKUS”) nie spełnia warunków przewidzianych w § 5 wyżej wymienionego rozporządzenia. Główną nieprawidłowością jest to, iż część ewidencji gruntów przetwarzanej przez system informatyczny nie jest prowadzona z podziałem na poszczególne działki posiadane przez podatników – str. 50 protokołu kontroli.

Analiza wydanych decyzji w sprawie udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, o których mowa w art. 67a Ordynacji podatkowej wykazała, że jedna z decyzji dot. umorzenia zaległości podatkowej nie zawierała uzasadnienia prawnego z wyjaśnieniem podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa, co stanowi naruszenie art. 210 § 4 Ordynacji podatkowej – str. 54-55 protokołu kontroli.

Opis znajdujący się na str. 59-60 protokołu kontroli wskazuje, że organ podatkowy w 2024 r. nie przeprowadzał kontroli podatkowych, co stanowi naruszenie ustawowych obowiązków wynikających z treści art. 281 Ordynacji podatkowej. Zgodnie z jego treścią organy podatkowe pierwszej instancji przeprowadzają kontrole podatkowe u podatników, płatników, inkasentów oraz następców prawnych, zwanych „kontrolowanymi”. Celem kontroli podatkowej jest sprawdzenie, czy kontrolowani wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów materialnego prawa podatkowego. Należy mieć na uwadze, że ustawodawca poprzez przedmiotowy przepis zobowiązał organ podatkowy do weryfikowania sposobu wywiązywania się podatników z ustawowych obowiązków. Stanowi to niezbędny element należytej realizacji dochodów podatkowych budżetu

gminy oraz daje organowi wykonawczemu gminy racjonalną pewność powszechności i prawidłowości ich realizacji. Ustalenia z przeprowadzonej kontroli potwierdzają konieczność przeprowadzania kontroli podatkowych, m.in. w celu pozyskania danych w zakresie powierzchni użytkowych budynków, podstawy opodatkowania budowli oraz sposobu wykorzystania gruntów i budynków.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości i uchybienia były w głównej mierze wynikiem nieprzestrzegania przepisów prawnych dotyczących gospodarki finansowej i rachunkowości gminy w zakresie obowiązków spoczywających na Panu Burmistrzu jako organie podatkowym w myśl art. 13 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej, a także nieprawidłowego funkcjonowania kontroli zarządczej.

Organem wykonawczym gminy miejsko-wiejskiej jest Burmistrz, na którym spoczywają obowiązki dotyczące m.in. przygotowania projektów uchwał Rady Miejskiej, wykonywania budżetu i gospodarowania mieniem gminy, a także ogólna odpowiedzialność za prawidłową gospodarkę finansową gminy – art. 30 ust. 1 i 2 i art. 60 ust. 1 ustawy dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, zm.). Burmistrz jako organ wykonawczy gminy wykonuje zadania przy pomocy Urzędu, którego jest kierownikiem (art. 33 ust. 1 i 3 ustawy). Odpowiedzialność za gospodarkę finansową Urzędu, jako jednostki sektora finansów publicznych, w tym za wykonywanie obowiązków w zakresie kontroli zarządczej, spoczywa na Burmistrzu – kierowniku jednostki, stosownie do art. 53 ust. 1 i art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.) o finansach publicznych, a także na pracownikach, którym powierzono obowiązki w zakresie gospodarki finansowej.

Obowiązki w zakresie prowadzenia rachunkowości spoczywały, stosownie do postanowień zakresu czynności, na Skarbniku Gminy. Prawa i obowiązki głównego księgowego (skarbnika) określają przepisy art. 54 ustawy o finansach publicznych.

Mając na uwadze ustalenia kontroli, na podstawie art. 9 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, **zalecam:**

- 1.** Prawidłowe prowadzenie dokumentacji pracowniczej.
- 2.** Wyjaśnienie i wyeliminowanie wskazanych w protokole i w części opisowej wystąpienia rozbieżności w zakresie prawidłowości danych wykazanych w informacjach i deklaracjach podatkowych oraz ich zgodności z obowiązującymi

przepisami. W odpowiedzi na zalecenia przedstawienie wyników poszczególnych ustaleń oraz ich efektów finansowych.

3. Realizowanie obowiązków w zakresie czynności sprawdzających i działań wyjaśniających w oparciu o przepisy Ordynacji podatkowej wskazane w części opisowej wystąpienia.

4. Wyegzekwowanie od podatników podatku rolnego aktualnych informacji o gruntach.

5. Zweryfikowanie i skorygowanie deklaracji gminnej na podatek od nieruchomości.

6. Stosowanie ulg w podatku rolnym zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku rolnym.

7. Prawidłowe stosowanie przepisów o opłacie skarbowej w przypadku wydawania zaświadczeń zwolnionych od poboru opłaty, prowadzenie rejestru wydanych zaświadczeń oraz odpowiadanie na wnioski podatników o udzielenie informacji czy figurują w ewidencji podatkowej w formie zaświadczeń.

8. Wyjaśnienie zagadnień dotyczących opłaty eksploatacyjnej.

9. Wyeliminowanie nieprawidłowości w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

10. Zapewnienie prawidłowości poboru podatków przez inkasentów.

11. Prowadzenie ewidencji podatkowej nieruchomości zgodnie z obowiązującymi przepisami.

12. Przestrzeganie przepisów Działu IV Ordynacji podatkowej w zakresie formalno-prawnej prawidłowości wydawanych dokumentów.

13. Przeprowadzanie kontroli podatkowych nakazanych treścią wskazanego przepisu Ordynacji podatkowej.

14. Zobowiązanie odpowiedzialnych pracowników do przestrzegania zasad postępowania z nadpłatami, dotyczących kolejności zachowywania wpłat oraz prawidłowego naliczania odsetek za zwłokę w zakresie należności podatkowych.

O sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych proszę powiadomić Regionalną Izbę Obrachunkową w Białymstoku w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Dodatkowo informuję o możliwości składania, w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zastrzeżeń do zawartych w wystąpieniu

wniosków, za pośrednictwem Prezesa RIO do Kolegium Izby, zgodnie z art. 9 ust. 3-4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych. Bieg 30-dniowego terminu ulegnie zawieszeniu w stosunku do wniosków objętych zastrzeżeniem.

Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Białymstoku